

Η ημέρα του μελλοντικού θύτη

Οι περισσότεροι από εμάς δηλώνουμε ότι τα λατρεύουμε. Κάποιοι θεωρούμε ότι καλά είναι, αλλά σε κάποια απόσταση. Κάνενας δεν παραδέχεται ότι τα θεωρεί αμελητέα ποσότητα, ότι δεν διανοείται να τους δείξει σεβασμό, ότι τα χρησιμοποιεί για τους δικούς του σκοπούς. Τα πισιρίκια, που τα αντιμετωπίζουμε συνήθως σαν οτιδήποτε εκτός από ανθρώπους, έστω σε εξέλιξη, που τους αφιερώνουμε ακόμα και μία ολόκληρη ημέρα στον χρόνο, «την ημέρα του παιδιού», και που καταλήγουν να καθρεφτίζουν τελικά τη δική μας αρρώστια.

Συνήθως, αυτού του είδους οι «ημέρες» είναι αφιερωμένες σε κάθε είδους μειονότητες που όμως, τελικά, άμα τα βάλουμε κάτω και τα μετρήσουμε τα πράγματα σωστά, όλες μαζί ή και μόνες τους, κάποιες από αυτές, μόνο μειονότητες δεν είναι. Όμως, μέσα στον άκρατο εγωισμό μας και στη γενική θλακεία και αμνησία που μας χαρακτηρίζει, νομίζουμε ότι όλα τα ξέρουμε και ότι όλοι οι υπόλοιποι, που θεωρητικά ανήκουν στις εν λόγω μειονότητες, είναι τουλάχιστον αδαείς. Όπου φυσικά, σαν κακόμοιροι, αναξιπαθόντες και υποδεέστεροι, δε μπορεί παρά τα εξαρτώνται από την καλή μας θέληση, πρόθεση και ε-

ξυπνάδα. Ο δρόμος για την Κόλαση, βέβαια, λένε πως είναι σπαρμένος με καλές προθέσεις.

Ίσως όλες αυτές οι σκηνές απείρου κάλλους, που βλέπουμε καθημερινά γύρω μας και έχουν ως στόχο αυτά τα ταλαιπώρα, μικρά ανθρωπάκια που λέγονται παιδιά, να ξεκινάνε από ανάλογες «καλές προθέσεις». Από πού να ξεκινήσει κανείς να τα λυπάται; Και ποιος, άραγε, τα λυπάται αρκετά, για να μην τα βασανίζει; Οι κατηγορίες των «βασανιστών», κυριολεκτικά και μεταφορικά, πολλές. Δυσκολεύομαι να οργανώσω στο μυαλό μου μια ιεραρχία.

Ποιους να βάλω πρώτους; Εκείνους που βιάζουν το σώμα ή την ψυχή και το πνεύμα τους; Εκείνους που τα εκμεταλλεύονται με σκοπό το υλικό κέρδος ή αυτούς που τα χρησιμοποιούν κρυμμένοι πίσω από τις μάσκες των γονιών και των εκπαιδευτικών, ώστε ν' αποδείξουν μέσα από τα παιδιά τη δική τους αξία και το αλάνθαστο των δικών τους επιλογών; Εκείνους που τα χτυπούν, τα ακρωτηριάζουν, τα εγκαταλείπουν αβοήθητα ή τους άλλους που παίζουν διεστραμμένα παιχνιδάκια με το μυαλό και την αφέλειά τους; Όπως και να το δει κανείς, τα αιώνια θύματα που προετοιμάζονται μελλοντικά να μοιάσουν στους βασανιστές τους είναι πάντα κάτι μικρά πλάσματα που δε φτάνουν το μπόι μας και που πληρώνουν, για την ώρα, τις δικές μας διαστροφές, μέχρι να έρθει η στιγμή που θα βγάλουν τα δικά τους απωθημένα στους δικούς τους αδύναμους στόχους.

Όταν λέμε πως αγαπάμε τα παιδιά, δικά μας ή γενικά, τι εννοούμε και πώς το εννοούμε; Και το φαγητό μας αγαπάμε, αλλά ετοιμαζόμαστε να το κατασπαράξουμε ενώ το κοιτάμε με λατρεία. Όταν δεν αγαπάμε τον ίδιο μας τον εαυ-

τό και δεν του αποδίδουμε τον σεβασμό που του αρμόζει, πώς είναι δυνατόν να αγαπήσουμε και να σεβαστούμε τα παιδιά; Ή και οποιονδήποτε άλλον;

Ακούω διαρκώς σχόλια εκείνων που δηλώνουν «γνώστες», ότι τα παιδιά πρέπει να πειθαρχούν, να υπακούουν, να γίνουν «άνθρωποι». Τι είδους άνθρωποι, όμως; Κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση δική μας; Τα βλέπουμε τα χάλια μας κάθε ημέρα, κάθε λεπτό. Γιατί πρέπει να μάθουν να πειθαρχούν σ' εμάς, να υπακούουν εμάς και να μη μάθουν να χρησιμοποιούν το δικό τους μυαλό, αντί να αντιγράφουν εμάς και όλα μας τα κλισία λάθη, γιατί να μη μάθουν αυτοπειθαρχία και υπακοή στην καρδιά και τη λογική τους, αντί να μιμούνται τις διεστραμμένες και αρρωστημένες επιλογές μας; Γιατί μας τρομάζει τόσο η πιθανότητα να σπάσουμε την αλυσίδα στην οποία είμαστε δεμένοι από πριν γεννηθούμε, ώστε να δημιουργήσουμε ελεύθερους από εμάς ανθρώπους; Μήπως γιατί έτσι θ' αποδείξουμε περίτρανα ότι υπήρξε ένα τεράστιο σφάλμα όλη η μέχρι τώρα ανούσια και ρηκή ζωή μας; Τον δικό μας φόβο πληρώνουν λοιπόν;

Κάποιες φορές, σπάνια, ορισμένοι λιγοστοί ενήλικοι τολμάνε να εναντιωθούν σ' αυτή την παράλογη λογική της πλειοψηφίας, που βρίσκει δικαιολογίες για την πληθώρα κακοποιήσεων στην οποία υποβάλ-

ονται τα απανταχού πισιρίκια. Ακόμα λιγότεροι από αυτούς κάτι καταφέρνουν. Οι περισσότεροι, όμως, αν έχουν παιδιά, ακούνε πως καλά θα κάνουν να κοιτάνε μόνο τα δικά τους και να μην ανακατεύονται με ξένες υποθέσεις, ενώ αν είναι άτεκνοι υφίστανται τη γνωστή επίθεση του τύπου «εσύ δεν έχεις παιδιά, δεν ξέρεις και δεν μπορείς να έχεις άποψη» και ακόμα «όταν γίνεις κι εσύ γονιός, θα με θυμηθείς». Και αναρωπώμαι, όλοι αυτοί που απέκτησαν παιδιά δεν θυμούνται πώς ήταν όταν και εκείνοι ανέχονταν μικρά ή μεγάλα μαρτύρια, λόγω ηλικίας, και ξαφνικά μεταμορφώθηκαν σ' αυτό για το οποίο προορίζονταν, δηλαδή τη συνέχεια και την αντανάκλαση των δικών τους γονιών; Κι αν εκείνοι δεν θυμούνται, γιατί πρέπει ν' αμφισβητούν στους άλλους την πιθανότητα να μην πάσχουν ούτε από την ίδια αμνησία ούτε από την έλλειψη ενός καθαρότερου μυαλού, που τους επιτρέπει να βλέπουν την πραγματικότητα γι' αυτό που είναι;

Μήπως, τελικά, όλες αυτές οι ιδιαίτερες ημέρες που γιορτάζουμε τιμώντας τις μειονότητες-πλειοψηφίες λειτουργούν και λίγο σαν εκτόνωση των ενδόμυκων, υποσυνείδητων ή και ασυνείδητων ενοχών μας, για το κακό που έχουμε κάνει και συνεχίζουμε να κάνουμε; Ή μήπως δεν τίθεται καν θέμα ενοχών, κάτι που θα μας έδινε κάποια πιθανότητα διόρθωσης και απλά κλείνουμε πεισματικά τα μάτια και επιμένουμε να κοροϊδεύομαστε ότι νοιαζόμαστε και για κάτι άλλο πέρα από το πολύτιμο τομάρι μας; Έλα ντε...

Η Νικόλ Ρούσσου είναι συγγραφέας

9. 7. 2001.

Π Ο Λ Ι Τ Ι Κ Η

Αρχείο
Πολιτική

Το μονο

«Εάν ο εχθρός διασπαρεί χάνει δυνάμεις.
Αν συμπτυχθεί χάνει έδαφος»

Από το μπλοκ του στρατηγού Γκιαν

Το φάρμακι που ήταν να κυθεί για τον Κώστα Σημίτη, κύθηκε. Ο θυματοποιπικός μηχανισμός λειτούργησε με θρυαλλίδα την ΜRΒ. Αλλά κανείς δεν βρέθηκε να υπερασπιστεί το σφάγιο. Ούτε οι φίλοι του καθηγητές ούτε οι πολίτες των «κινήσεων» του, πολλώ δε μάλλον οι ευεργετηθέντες. Ένα κείμενο, όλο κι όλο, του Δ. Ν. Μαρωνίτη στο «Βήμα της Κυριακής» εξήρα την ευθύτητα του ανδρός. Ο Σημίτης οδηγήθηκε στα «πρωτοσέλιδα», αλλά δεν σφάχτηκε. Όπως στα αρχαία Βουφόνια – το ξέρουμε από τον Ζιράρ – οι θυσιαστές, αφού συνεπλάκυσαν μεταξύ τους, ρίχτηκαν όλοι

μαζί στο θύμα. Το σφάγιο όμως παρέμεινε άθικτο. Θέλεις η Θεά του κοινοβουλευτι-

κού Κανόνα, θέλεις η εμμονή ενός 72% των ψηφοφόρων του ΠΑΣΟΚ, ο Σημίτης επιβίωσε. Ο ελιγμός του επικράτησε μιας κομματικής τελετουργίας, που ζητεί να αναπαράγει στο πρόσωπό του τη μύχια πεποίθησή της ότι ζοφλά. Ο Σημίτης όμως δεν ζόφλησε, ούτε τη φορά αυτή. Τελευταία φορά, διότι στο προσεχές Συνέδριο ελπίζω να πάρει επιτέλους τη θέση του Πατέρα, πέντε χρόνια μετά τον θάνατό του, αποτυπωμένο δραματικά στη μούτα της Μιμής, στο Α' Νεκροταφείο. Βέβαια, επειδή ο Σημίτης δεν είναι από την ίδια «πάστα», θα οδεύσει κάτω από ένα αντιφατικό κέλευσμα που αξιώνει ένα: «Κάνε ό,τι και ο πατέρας σου. Μην κάνεις ό,τι έκανε ο πατέρας σου». Εν ολίγοις: «Επανάδρυσε το ΠΑΣΟΚ, χωρίς το ΠΑΣΟΚ».

Γίνεται; Γίνεται, διότι, αν και αυτήν τη φορά δεν γίνει, ο Σημίτης θα βρεθεί στο αδιέξοδο που κάθε Σύστημα επιφυλάσσει για τον εαυτό του, μια που η Έξοδος και η Είσοδος στο Σύστημα είναι η ίδια. Ο Σημίτης θα εξέλθει – θα νομίζει ότι εξήλθε από το ΠΑΣΟΚ – έχοντας εισέλθει εκ νέου. Οπότε, αυτή η «έξοδος», που για άλλη μια φορά θα είναι «είσοδος», θα τον βάλει ακόμη πιο βαθιά στην κρίση, την οποία ευφημιστικά ονόμασε «κρίση εσωστρέφειας», παραλείποντας να πει πως και η εξωστρέφεια κρίση είναι, εφόσον επιστρέφει στο ΠΑΣΟΚ από ένα ανύπαρκτο «έξω». Διότι το ΠΑΣΟΚ τι είναι; Μια κάλτσα είναι, τα «μέσα-έξω» που τακτοποίησε στο συρτάρι «το μεσογειακό ανδρόγυνο» του Κακλαμάνη, όπου ο καθένας από τους συζύγους εύχεται τον θάνατο

Γράφει ο
ΓΙΩΡΓΟΣ
ΒΕΑΤΣΟΣ

Γράφει η
ΝΙΚΟΛ
ΡΟΥΣΣΟΥ

-μπλόκ του Σημίτη

του άλλου, προκειμένου να τον πενήσει μ' έναν ζειμπέκικο. Εκτός και αν για το θερμόαιμο ζευγάρι, η παρατήρηση του Κράους αποδεικνύεται επιτυχέστερη από τη «μεταφορά» του προέδρου της Βουλής: «Οι δυο τους δεν παντρεύτηκαν ποτέ. Από τότε ζουν σε αμοιβαία χρεία».

Σε αμοιβαία χρεία ζει ο Σημίτης με τους πρωτοκλασάτους του, από το Συνέδριο του '96. Το λάθος του ήταν ότι πίστεψε πως ένας ανθόσπαρτος βίος θα ήταν εφικτός. Το δεύτερό του λάθος ήταν ότι η αποδοχή του από την κοινωνία προεξοφλούσε και την αποδοχή του από το κόμμα. Το κόμμα δεν πρόκειται να χωνέψει τον Σημίτη, ακόμα και αν υπερψηφιστεί. Οπότε το: «Ξανά, όλοι μαζί», που λάνσαρε ως προάλλες, αν δεν εννοηθεί ως ένα «Ξανά, όλοι μαζί, ώστε να είμαστε χώρια» θα επαναληφθεί η φάρσα του '96 ως τραγωδία του 2001. Πώς εννοεί αυτό το «χώρια»; Θα το δούμε στον επικείμενο ανασχηματισμό. Πώς το εννοώ εγώ; Θα το πω αμέσως. Θα έβλεπα όχι απλώς την κατασκευή ενός Συστήματος εντός του ΠΑΣΟΚ, αλλά ενός «ομοιώματος» του ΠΑΣΟΚ εντός του ΠΑΣΟΚ, που θα μετέφερε το Σύστημα πέραν των ορίων του. Ο Σημίτης το προσπάθησε, με τα δειλά του ανοίγματα δεξιά και αριστερά. Δεν είχε όμως την επίγνωση των ορίων. Δεν εννόησε ότι οι κινήσεις ήταν διαρκώς ένθεν του ορίου του ΠΑΣΟΚ (έχασε π.χ. τον Σουφλιά, δεν κέρδισε τον Κωνσταντόπουλο, δεν του έφυγε ο Άκνς...). Ενώ για να αποφασίσει κανείς τη μετατόπιση από το ΠΑΣΟΚ, οφείλει να είναι και από τις δύο πλευρές του ορίου. Ο

Οπότε το: «Ξανά, όλοι μαζί», που λάνσαρε τις προάλλες, ο Σημίτης, αν δεν εννοηθεί ως ένα «Ξανά, όλοι μαζί, ώστε να είμαστε χώρια» θα επαναληφθεί η φάρσα του '96 ως τραγωδία του 2001

Σημίτης δεν επέμεινε στην κατασκευή ενός ελκυστή. Και αυτή την ομάδα που κατασκεύασε στον Μαξίμου, την αποτελούσαν δυο-τρία καλά παιδιά και μερικοί καπάτσοι που ανταμείφθηκαν. Η πολιτική σκέψη που παρήγαγε αυτή η «δεξαμενή» πλήξης περιοριζόταν σε μικροτακτικές αποφυγές των πρωτοκλασάτων.

Πλην του Λαλιώτη, που όσες φορές εμφανιζόταν προκειμένου να καταθέσει τις αρκαδικές του εννοήσεις, τα πράγματα προχωρούσαν «ένα βήμα μπρος, δύο βήματα πίσω». Εξ ου και η κρίση αριστερής εσωστρέφειας: κρίση σκέψης, μυαλών γερασμένων, σωμάτων καθισμένων.

Σοβαρεύομαι. Ο Σημίτης δεν ανήκει χαρακτηριστικά στους καθιστούς πολιτικούς έχει αρχές, δεν μεταβάλλεται από τη συγκυρία. Ούτε θα είναι και καμιά καλλιτεχνική φύση: δεν εκπιμά το βάθος της επιφάνειας, δεν τον ενδιαφέρει η εποπτεία της στιγμής. Όλα αυτά τον κάνουν μια ανάδελφη περίπτωση (τα «βρίσκει» μόνο με τον αδερφό του, Σπύρο).

Ο Σημίτης είναι ένας sapiens, homo

faber, που προεκτείνεται στο ομώνυμο μυθόλογο. Το μπλοκ του όμως δεν είναι το «μαγικό σημειωματάριο» του Φρόντι. Δεν είναι μια επιφάνεια που μπορείς να σβήσεις με μια κίνηση ή,τι έγγραφες. Ό,τι έχει γράψει ο Σημίτης δεν ξεγράφει. Το μπλοκ του δεν λειτουργεί ως υπόμνημα, αλλά ως αρχείο. Μοιάζει με την ψυχή του. Συσσωρεύει, προκειμένου να συγκρατήσει. Ο Σημίτης θυμάται το «ένα», το «μονο-μπλόκ».

Σημειώνει προκειμένου να μη διχαστεί, να μη διαρρήξει το μπλοκ του. Δεν γνωρίζω άλλον άνθρωπο που να διακατέχεται από μια τέτοια υποσχετική δομή. Αλλά δεν με ενδιαφέρει να δώσω καμιά σωτηριολογική διάσταση στο κείμενό μου. Ξέρω ότι ο χαρακτήρας του Σημίτη είναι πιο περίπλοκος από όσο μπορεί να τον διανοηθεί ο Πρετεντέρης, σε ένα ενδεχόμενο άρθρο του με παραφρασμένο τον τίτλο του Αλέξις Κάρελ: *Σημίτης, αυτός ο άγνωστος*. Εγώ ξέρω ότι το ρομαντικό στοιχείο που κρύβει ο Σημίτης είναι το τυφλό του σημείο. Συχνά το αντιστρατεύεται, όπως κάθε δύσκολος άνθρωπος. Γιατί παρέλειψε να πω πως ο Σημίτης είναι δύσκολος, οπότε και δύσκολα ξεμπερδεύει κανείς μαζί του.

Αυτή η πλευρά του, μου θυμίζει τη συμβουλή του Σωκράτη, πριν πεθάνει: «Χρωστάμε στον Ασκληπιό ένα πετεινάρι». Του το χρωστάμε, για να σωθούμε από την αρρώστια της πολιτικής. (Στους Αγίους Θεοδώρους;).

Πολλές φορές γράφοντας για τον μονοκόμματο φίλο μου αντέγραφα τον Μπλανσό: «Πρέπει να παραιτηθούμε από την αναγνώριση εκείνων με τους οποίους μας δένει κάτι το συσώδες». Να παραιτηθούμε, ναι. Αρκεί να μην παραιτηθούν αυτοί από το να μας αναγνωρίζουν. Όχι γιατί δεν είμαστε αναγνωρίσιμοι αλλά γιατί δεν είμαστε πολιτικοί.